UDHËZIM
Nr. 25, datë 30.11.2007

PËR PROCEDURAT E SHQYRTIMIT TË VLERËS DOGANORE, BURIMET E INFORMACIONIT DHE AFATET E PUBLIKIMIT TË DOSJES ME TË DHËNA TË DISPONUESHME, SI DHE ZHDOGANIMIN E AUTOMJETEVE DHE PJESËVE TË KËMBIMIT TË TYRE

(Ndryshuar me udhëzimin nr. 27, datë 7.12.2011; nr. 12, datë 3.4.2015)
(i përditësuar)

Në mbështetje të nenit 102, pika 4 të Kushtetutës dhe në zbatim të nenit 36 të ligjit nr. 8449, datë 27.1.1999 "Kodi Doganor në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar, si dhe në pikën 81.4 të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 686, datë 2.11.2005 me propozimin e Komisionit *ad-hoc*, Ministri i Financave

UDHËZON:

Sesioni I: Mbi procedurat e shqyrtimit të vlerës doganore

1. Me qëllim standardizimin e procedurave të shqyrtimit të vlerës së mallit për të evituar arbitraritetin, abuzivitetin dhe pabarazinë, në zbatim të neneve 34-39 të Kodit Doganor procedurat e shqyrtimit të vlerës doganore fillojnë me pranimin ose jo të vlerës së transaksionit të deklaruar, sipas indikatorëve të përcaktuar në pikën 2 të këtij udhëzimi.

2. Indikatorët mbi të cilat do të mbështetet kjo analizë janë:

2.1 vlerat e mallrave identike apo të ngjashme të pranuara me transaksionin në sistemin doganor brenda 3 muajve të fundit;

2.2 vlera të konfirmuara nga verifikimi i faturave që kanë rezultuar me diferenca;

2.3 vlera e mallrave të dërguara zyrtarisht nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave si të dhëna të disponueshme etj.;

2.4 vlera e produktit nuk mund të jetë më e ulët se vlera e lëndës së parë me të cilën është prodhuar;

2.5 vendi i origjinës me risk: Azisë, Lindjes së Largët, vendeve arabe, zonave të lira (zona *off-shore*), Amerika Latine;

2.6 në vendin e deklaruar si origjinë malli i deklaruar nuk prodhohet;

2.7 vulat te certifikatat e origjinës janë të dyshimta;

2.8 fatura nuk është lëshuar nga prodhuesi;

2.9 vendi i origjinës ndryshon nga vendi nga ku transportohet malli;

2.10 marrësi i mallit ka historik shkeljesh;

2.11 vendi i ngarkimit nuk korrespondon me vendin e adresën e eksportuesit;

2.12 mallrat janë të grupuara;

2.13 përshkrimi i mallrave në faturë nuk është i plotë ose me gabime;

2.14 në faturë nuk jepet informacion i plotë, mungojnë të dhënat tel/faks, e-mail,adresë dhe numri i regjistrit fiskal;

2.15 eksporti i mallit bëhet nga kompani transportuese;

2.16 dërguesi dhe marrësi i mallit janë të lidhur duke krijuar lehtësi për ulje vlere, me kushte përfitimi në fushën e marketingut, investimeve, hyrjes në treg etj.;

2.17 itinerari i transportit të përdorur është i gjatë dhe i pamotivuar ose arsyetuar;

2.18 metoda e pagesës është me para në dorë ose parapagim;

2.19 dokumente jo të printuara por të shkruajtura me dorë;

2.20 diferenca në kohë midis datës së lëshimit të CMR/TIR dhe datës së fillimit të udhëtimit;

2.21 kosto e transportit jo e pajtueshme me çmimet e mallrave të deklaruara;

2.22 kontratë me firmën shitëse;

2.23 deklaratë eksporti nga vendi eksportues;

2.24 fatura të sigurimit të mallit;

2.25 dokumentacione të tjera shtesë që lidhen me sasinë, vlerën, origjinën, transportin, magazinimin, transitimin, mënyrën e pagesës, dokumente justifikuese të kushteve të livrimit të mallit. Për shembull në rastet e deklarimit të kushtit CIF, mund të kërkohen faturat e pagesave për transport dhe siguracion malli.

3. Nëse nga analiza e indikatorëve të mësipërm justifikohet plotësisht vlera e deklaruar pranohet vlera e transaksionit. Në rastet, kur vlera e deklaruar krahasuar me të "dhënat e disponueshme" të përmendura më sipër është dukshëm më e ulët praktika e plotë i dërgohet për verifikim Departamentit Operativ Hetimor-Drejtorisë së Inteligjencies dhe një kopje njësisë së kontrolleve aposteriori, që janë përgjegjës për verifikimin e plotë brenda dhe jashtë vendit.

Në rastet që rezultojnë të rregullta, pas verifikimit nga Drejtoritë përkatëse dhe përgjegjëse për shqyrtimin e praktikës, i kthehet përgjigje degës doganore përkatëse, ku është kryer deklarimi. Shkresa në emër të Drejtorit të Përgjithshëm përpilohet nga drejtoria që ka kryer konfirmimin, gjithashtu informohet dhe Zëvendësdrejtori i Përgjithshëm Teknik.

Në rastet kur ka diferenca në sasi, vlerë, cilësi, origjinë etj., zbatohet neni 261 i Kodit Doganor që parashikon penalizim për kundërvajtjet administrative. Gjithashtu për këto raste informohet Zëvendësdrejtori i Përgjithshëm Teknik.

4. Nëse nga analiza e indikatorëve të mësipërm, nuk justifikohet plotësisht vlera e transaksionit e deklaruar, pra është e dyshuar, njoftohet me shkrim deklaruesi (agjencia doganore ose përfaqësuesi) në rast se kërkohet nga subjekti deklarues.

Në zbatim të nenit 345 të Kodit Doganor, mund të përdoren metoda alternative të vlerësimit të mallrave (mallra identike/të ngjashme). Kjo e bazuar në të dhënat e transaksioneve të pranuara. Këto të dhëna janë të disponueshme edhe në formë elektronike, përmes moduleve të veçanta të ndërtuara për këtë qëllim në nivel qendror.

5. Vetëm në rastet, kur nuk është e mundur që çmimi i mallit të përcaktohet sipas procedurave të përcaktuar më sipër bazuar në nenet 34, 35 të Kodit Doganor, si bazë vlerësimi mund të përdoret "dosja e të dhënave të disponueshme".

5.1 Në rastet, kur njësia matëse e mallit të deklaruar nuk i korrespondon njësisë matëse të mallit të përshkruar në dosjen e të dhënave të disponueshme, të bëhet konvertmi i njësisë matëse duke aplikuar njësinë matëse të përshkruar në dosje.

5.2 Në rastet, kur për mallin e deklaruar nuk është e mundur të gjendet në "dosjen e të dhënave të disponueshme"atëherë në degën doganore ngrihet grup pune për përcaktimin e vlerës së mallit dhe vihet në dijeni zyrtarisht me shkrim Zëvendësdrejtori i Departamentit Teknik.

5/3 Në rastet e deklarimit të mallrave me pjesë, vlera e pjesëve duhet llogaritur sipas peshës që zë në vlerën e mallit të përfunduar.

5.4 Në rastet e importit të mallrave të përdorura nga dega doganore të ngrihet komision për vlerësimin e tyre që duhet të përcaktojë shkallën e amortizimit të mallrave për të cilat bazë llogaritjesh duhet të jenë vlera referuese, viti i prodhimit dhe vlera e llogaritur nuk mund të jetë më e vogël se 30% e vlerës së mallit të ri.

6. Përcaktimi i vlerës së mallit bazuar në pikat e mësipërme, gjithmonë duhet të shoqërohet nga një procesverbal sipas shtojcës 1 bashkëlidhur këtij udhëzimi, ku duhet të plotësohen indikatorët e kontrolluar me shenjë "X". Shqyrtimi i mostrave të mallit, duhet të jetë pjesë e detyrueshme e procedurave të vlerësimit të mallit.

7. Monitorimi dhe mbikëqyrja e procedurave të parashikuara në këtë udhëzim është detyrë e Drejtorisë së Kontrollit të Brendshëm, Njësisë së kontrolleve aposteriori, sektorit të vlerës, drejtorisë së informacionit.

8. Strukturat e parashikuara në pikën 7 dërgojnë me miratim të eprorëve të drejtpërdrejtë për dijeni informacion me shkrim te Zëvendësdrejtori i Përgjithshëm Teknik për shkeljet e konstatuara, si dhe vënë në dijeni eprorët e punonjësve që iu janë konstatuar shkelje.

9. Bashkëngjitur do të gjeni dy ankese 1 dhe 2 të këtij udhëzimi, që janë pjesë përbërëse e tij:

Aneks 1: Indikatorët e shqyrtimit të vlerës doganore

Aneks 2: Inkotermat e azhurnuar

Sesioni II: Burimet e informacionit dhe afatet e publikimit të dosjes me të dhëna të disponueshme

10. Si burim informacioni për krijimin e dosjes me "Të dhënat e disponueshme" shërbejnë burimet e përcaktuara në pikat 10.1 deri në pikën 10.7, si më poshtë vijon:

10.1 *Çmimet e tregjeve ndërkombëtare, të marra nga Agjencia "Thompson Reuters" PLATTIS. Informimi për të dhënat e marra nga këto agjenci, të bëhet drejtpërsëdrejti nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave*;

10.2 Buletine të tjera zyrtare ndërkombëtare, që mund të përdoren për vlerësimin doganor të çmimeve të çeliqeve, si "Steel Week" Metal Bulletin";

10.3 Fatura të konfirmuara nga Departamenti Operativo-Hetimor (DOH), marrëveshjet me homologët doganorë;

10.4 Çmime të publikuara në Eurostat dhe Organizata Botërore e Tregtisë (OBT);

10.5 Buletine të çmimeve të automjeteve si: "Quattroroute", "Tuttotransproti", "Zacke" dhe TecDoc;

10.6 Të dhëna statistikore të nxjerra nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave;

10.7 Statistikat e Organizatës së Kombeve të Bashkuara (OKB) për tregtinë.

10.8 Oferta dhe publikimi nga interneti etj.

11. Afatet e azhurnimit dhe publikimit të çmimeve janë përcaktuar si më poshtë, në pikat 11.1,11.2,11.3 dhe 11.4.

11.1 Për artikujt e karburanteve të tilla si benzinë, gazoil, mazut, vajgurë, gazi i lëngshëm (butan,propan), sektori i vlerës harton shkresën dhe, pas firmosjes nga titullarët e institucionit e dërgon me faks në qendrën e ndërlidhjes së DPD-së dhe kjo e fundit e dërgon me faks në degët doganore, afati i publikimit është çdo ditë.

11.2 Për artikujt grurë dhe misër, sektori i vlerës harton shkresën dhe, pas firmosjes nga titullarët e institucionit e dërgon me faks në qendrën e ndërlidhjes së DPD-së dhe kjo e fundit e dërgon me faks në degët doganore, afati i publikimit është çdo muaj. Nëse brenda kësaj periudhe ndryshimet janë ±10% e çmimit të publikuar, atëherë bëhet publikimi i ri i tij, si më sipër.

11.3 Për artikujt oriz, sheqer, vaj ushqimor, miell dhe produktet e çelikut si hekur ndërtimi, llamarinë e zezë, profile çeliku, tel, prokate, skrape, llamarinë inoksi etj., afati i publikimit është çdo muaj. Nëse brenda kësaj periudhe ndryshimet janë±10% e çmimit të publikuar, atëherë bëhet publikimi i ri i tij.

11.4 Artikujt të tjerë të papërfshirë në pikat 11.1, 11.2 dhe 11.3 përditësohen duke u bazuar në burimet e përmendura në pikën 10 sa herë që ka luhatje çmimesh. Nëse brenda kësaj periudhe ndryshimet janë±10% e çmimit të publikuar, atëherë bëhet publikimi i ri i tij.

11.5 Për artikujt që nuk është siguruar informacion nga burimet e përmendura në pikën 10, vendosja apo rishikimi i çmimeve të tyre në dosjen me të dhëna të disponueshme", të bëhet nga sektori i vlerës në Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave.

Miratimi i vlerave për artikujt që publikohen në bursën "Reuters", si dhe në buletine të posaçme, bëhet nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave. Të tillë artikuj janë:

a) Artikujt që publikohen në bursën "Reuters"- oriz, sheqer, vaj ushqimor.

b) Artikulli "Banane", që publikohen në bursën "Reuters".

c) Autovetura, vlera e të cilave publikohet në buletinin "Quattroroutte".

d) Automjetet, vlera e të cilave publikohet në buletinin "Tuttotrasporti".

e) Produktet e çelikut, që publikohen në revistën "Metal-Buleti".

Seksioni III. Zhdoganimi i automjeteve

12. Për vlerësimin e automjeteve të përdorura si burim informacioni të shërbejnë buletinet: "QUATTROROUTE", "TUTTOTRASPORTI", "ZACKE" etj., që pasqyrojnë çmimet e shitjes në tregjet europiane.

13. Vlera e një autoveture do të gjendet në tabelë ("QUATTROROUTE") duke u nisur nga marka, modeli dhe viti i prodhimit. Në këtë rast vlera doganore nuk duhet të jetë më e ulët se 70% e çmimit të gjendur në tabelë.

14. Vlera e një kamionçine nga furgoni ose kamioni do të gjendet në tabelën ("TUTTOTRASPORTI") duke u nisur: marka, modeli dhe viti i prodhimit. Në këtë rast vlera doganore nuk duhet të jetë më e ulët se 90% e çmimit të gjendur në tabelë.

15. Kur për autoveturën që vlerësohet në buletin nuk gjendet modeli, vlerësimi të bëhet duke u nisur nga modeli dhe cilindrata më e afërt. Në këtë rast vlera nuk duhet të jetë më e ulët se 70% e çmimit që jepet në tabelë.

16. Për llogaritjen e vlerës doganore të automjeteve të nxjerra nga buletinet, në asnjë rast çmimet nuk mund të merren më të ulëta se ato sipas pikës 17.

17. Në vlerësimin e automjeteve me vit prodhimi, para vitit të fundit të publikuar në buletin, vlera nuk mund të llogaritet më pak se:

17.1 Për autoveturat:

a) Deri 1400 cc jo më pak se 100 000 lekë

b) Mbi 1400-1900 cc jo më pak se 150 000 lekë

c) Mbi 1900-2500 cc jo më pak se 250 000 lekë

d) Mbi 2500-3000 cc jo më pak se 300 000 lekë

e) Mbi 3000 cc jo më pak se 350 000 lekë

17.2 Kamionçinë, furgonë dhe kamionë:

a) Deri në 3.5 tonë jo më pak se 480 000 lekë

b) Mbi 3.5-10 tonë jo më pak se 600 000 lekë

c) Mbi 10 tonë jo më pak se 840 000 lekë

18. Për mjetet e transportit të udhëtarëve (autobusë dhe furgonë) vlera doganore sipas viteve të prodhimit të llogaritet jo më e vogël se vlerat e përcaktuara në listën bashkëngjitur këtij udhëzimi.

19. Azhurnimi i të dhënave që sigurohen nga buletinet e çmimeve të bëhet dy herë në vit sipas njoftimit zyrtar nga DPD-ja.

Sesioni IV. Zhdoganimi i pjesëve të këmbimit për automjete

20. Fatura e paraqitur për zhdoganim duhet të pasqyrojë numrin identifikues të artikullit. Kur fatura nuk e përmban këtë element, duhet t'i kërkohet subjektit depozitimi i një dokumenti, ku të identifikohet çdo artikull me kodin identifikues të tij.

21 Bazuar në nenin 12, pika 2 të Kodit Doganor zhdoganimi i pjesëve të këmbimit do të kryhet për të gjitha subjektet detyrimisht pranë Degës Doganore, Tiranë.

22. Burimi i informacionit janë të dhënat e përcaktuara në pikën 10 të këtij udhëzimi.

23. Për çdo artikull që zhdoganohet duhet të futet kodi në programin e instaluar për këtë qëllim dhe të aplikohet një ulje deri në 80%.

24. Vlera që rezulton pas zbritjes të shërbejë për doganierët e vlerësimit si një indikator i rëndësishëm vlerësimi në shqyrtimin e vlerave të transaksionit të deklaruar.

25. Kur çmimi i faturës është poshtë kësaj vlere, atëherë ky fakt mund të shërbejë për rivlerësimin e mallit të deklaruar.

26. Kur mallrat nuk janë të identifikueshme, sipas metodës së mësipërme, për vlerësim përdoret një nga metodat alternative të vlerësimit të parashikuar në Kodin Doganor.

27. Ky udhëzim hyn në fuqi menjëherë.

MINISTRI I FINANCAVE
Ridvan Bode

Shtojca 1: Procesverbali i kontrollit të vlerës doganore

Nr	Indikatore
1	Vlerat e mallrave identike te pranuara me transaksion ne sistemin doganor brenda 3 muajve te fundit
2	Vlera te verifikuara nga verifikimi i faturave qe kane rezultuar me diferenca
3	Vlerat e mallrave te derguara zyrtarisht nga Drejtoria e Pergjithshme e Doganave si te dhena te disponueshme tregtare, vlera referuese
4	Vlera e nenproduktit nuk mund te jete me e larte se vlera e lendes se pare me te cilen eshte prodhuar
5	Vendi i origjines me risk: Azise, Lindjes se Larget, Zonave te Lira
6	Ne vendin e deklaruar si origjine malli i deklaruar nuk prodhohet
7	Vulat tek certifikat e origjines jane te dyshimta
8	Fatura nuk eshte leshuar nga prodhuesi
9	Vendi i origjines ndryshon nga Vendi nga ku transportohet malli
10	Marresi i mallit ka historik shkeljesh
11	Mallrat jane te grupuara
12	Pershkrimi i mallrave ne fature nuk eshte i plote dhe me gabime
13	Ne fature nuk jepet informacion i plote, mungojne te dhenat tel/faks, email, adrese, dhe numri i regjistrit fiskal
14	Eksporti i mallit behet nga kompani transportuese
15	Derguesi dhe Marresi i mallit jane te lidhur duke krijuar lehtesi per skonto me kushte perfitimi ne fushen e marketingut, investimeve, hyrjes ne treg etj.
16	Itinerari i transportit te perdorur eshte i gjate pa motiv
17	Metoda e pageses eshte me para ne dore ose parapagim
18	Dokumenta jo te printuara por te shkruajtura me dore
19	Diferenca ne kohe midis dates se leshimit te CMR/TIR dhe dates se fillimit te udhetimit
20	Kosto e transportit jo kompatibel me cmimet e mallrave te deklaruar
21	Kontrate me Firmen shitese
22	Deklarate eksporti nga vendi eksportues
23	Fatura te sigurimit te mallit
24	Dokumentacione te tjera shtese qe lidhen me sasine, vleren origjinen, transportin, magazinimin, tranzitimin, menyren e pageses

Shtojca 2: Inkotermat

Inkotermat	Sigla	Ambalazh	Ngarkuar (ne kamion, vagon, kontenier) ne fabrike ose ne magazinen e nisjes	Dreguar drejt nje porti, aeroporti, platforme grupazhi, terminali nisje	Kalim neper nje port, aeroport, platforme grupazhi, terminal nisje	Transporti kryesor	Sigurim transp.	Kalim neper nje port, aeroport, platforme grupazhi, terminali mbrritje	Formalitet doganore ne import	Dergim tek fabrika ose magazina e mbritjes	Shkarimar ne fabrike ose ne magazinen e mbritjes	Detar **D** Toksor **T** Polivalent **P**
Levruar ne fabrike	**EXW**	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**P**
Levruar buze anijes	**FAS**	X	X	X	X	-	-	-	-	-	-	**D**
Levruar tek transportuesi	**FCA**	X	X	X	X	-	-	-	-	-	-	**P**
Levruar ne bord	**FOB** (FAB)	X	X	X	X	-	-	-	-	-	-	**D**
Cmimi dhe transporti	**CFR**	X	X	X	X	X	-	-	-	-	-	**D**
Trasport paguar deri	**CPT**	X	X	X	X	X	-	-	-	-	-	**P**
Cmimi, sigurimi, transporti	**CIF** CAF	X	X	X	X	X	X	-	-	-	-	**D**
Transport dhe	**CIP**	X	X	X	X	X	X	-	-	-	-	**P**

sigurim paguar deri												
Levrohet ne kufi	**DAF**	X	X	X	X	X	X	-	-	-	-	**T**
Levrohet ne anije(ex-ship)	**DES**	X	X	X	X	X	X	-	-	-	-	**D**
Levrohet ne bankine	**DEQ**	X	X	X	X	X	X	-	-	-	-	**D**
Levrohet I pa zhdoganuar	**DDU**	X	X	X	X	X	X	-	-	X	-	**P**
Levrohet I zhdoganuar	**DDP**	X	X	X	X	X	X	X	X	X	-	**P**

TERMINOLOGJI QE PERDORET PER TRANSPORTIN E MALLRAVE

1	**Kontenier (Container)**	**20 ft= 5.898*2.53*2.394 = 33.2 m³** **40 ft= 12.031*2.352*2.394=67.74m³**
2	**FCL – Full Container Load**	**Kontenier i mbushur plot**
3	**FTL – Full Truck Load**	**Kamion i mbushur plot**

Shtojca 3: Vlera doganore sipas viteve te prodhimit për mjetet e transportit te udhëtarëve (autobuze dhe fugone)

Në mijë lëk

VITI PRODHIMIT	**40-49 vende**	**10-20 vende**
Para vitit 1988	*Jo me pak se 800*	*Jo me pak se 600*
Viti 1988	1000	650
1989	1200	700
1990	1400	850
1991	1600	1000
1992	1800	1200
1993	2100	1350
1994	2600	1450
1995	3000	1550
1996	3500	1650
1997	4300	1800
1998	5000	2000
1999	6000	2200
2000	8000	2400
2001	9500	2600
2002	11000	2800
2003	13000	3000
2004	15000	3300
2005	17000	3800